DEO OPT. MAX. VNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET SANCTO LVCÆ ORTHODOXORVM MEDICORVM PATRONO.

QVÆSTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS XVII. NOVEMBRIS.

M. PHILIPPO MATHON, Doctore Medico, Præſide.

An intermittenti Tertianæ contumaci Balneum?

FEBRIS ut morborum omnium frequentiſſimus, ita & maximè periculoſus: cordi quippe aſſiduo vitæ cuſtodi bellum præſertim indicit, cui cæteri vix unquam aut raro admodum infenſi ſunt: Igneus calor cum vitali exitioſa hæc viventibus odia & graves exercet inimicitias, licèt ab eo non ſpecie, ſed ſolo nocendi animo ſit alienus; imprimis verò ubi ſe huic bello accinxit, arcem nativi caloris ita oppugnat, ut incendia ſtatim minitetur, adeo ſanguine & ſpiritibus accenſis flammas per latentes ductus in univerſum corpus humidi benignioris populatrices ſpargit, ut functionum omnium miniſteria turbari, cætera ſymptomatum mala creari, corporis ὀυλωμελίαν labaſcere, ac naturam tandem obrui aut fatiſcere videas. Alium porrò febris authorem à calore extraneo ne quæſieris; Epialas iſte, Lipyrias, Syncopales, horrificaſque inducit, in quibus ægrotantes aſſiduo frigore torpent, aut concutiuntur rigore: uſque eò pervicacem illum natura hoſtem experitur, ut vel in deditiam ſæviat, dum nec eos adhuc dimiſerit, qui frigidum cum animâ ſpiritum exhalant. Non uniuſmodi autem eſt mala caloris iſtius indoles, ſed ut quæque diverſa eſt corporis cui inhæſit ratio, aliàs Ephemeram parit, ſi nempe ſpiritus flammantur, eodem quo primùm exarſit die extinguendam: aliàs putridam, ubi fœdum hoc humores vitium contraxerunt, ignem diutiùs in materiâ craſſiore ſervaturam: aliquando etiam hecticam invehit, vix niſi deficiente pabulo, quod ipſiſſima eſt ſolidarum partium ſubſtantia, deſituram: Nec mireris nativum ipſum calorem implacabiles velut in iras exardeſcentem ipſi naturę infenſum reddi, immò, ut ſunt iræ fratrum acerbiores, ſcito eò ferociorem febris naturam induere, quo vegetior ille cuique naſcenti obtigerit.

NIHIL in rerum ortu & interitu putredine frequentius, occultius nihil, nec in explorandâ febrium naturâ, tentandâ curatione perito medendi artifici quidquam utilius: Naturalem nonnulli, ægrorum propriam alij agnoſcunt; illa ab interno rei cujuſque principio manare creditur, ut marcor in plantis, ſenectus in animalibus, hanc externa atque inſalubris cauſa procreat: Hujus veram aptiùs ideam expreſſeris, ſi mutationem totius putreſcentis corporis ſubſtantiæ ad corruptelam à calido externo, quam ſi corruptionem caloris nativi eſſe dixeris; quæ putreſcunt primùm calida, deinde humida, poſtmodum frigida, ultimò tandem ſicca percipiuntur, dum in terram, quæ ultimus putrefactionis terminus eſt, abeunt. Immediatam ac magis frequentem putreſcentium humorum cauſam aliam à tranſpiratione prohibita ne quæras, & eam puta nedum viventibus adverſam, imò ipſis etiam inanimatis lapidibus nimirum ac metallis valde infenſam. Quòd ſi ſerpat in humores putredinis vitium, febres accenduntur pro diverſâ illorum conditione foci fomitiſque varietate diverſæ. Qui fervent in majoribus vaſis ſucci prout aſſiduo corruptorum humorum appulſu vicinam ſibi vitę arcem impetunt, continuarum febrium cauſæ cenſentur, ſicut qui in exilibus remotiſque à corde alveolis putrent ob longioris viæ intercapedinem recurrentemque ex intervallis novam ζύμωσιν interpolatas pariunt.

INTERMITTENTIVM febrium prout manifeſtas laboranti naturæ inducias præbent diſcrimina, aliunde non repetimus, quam à corruptorum humorum partes commemoratas obſidentium varietate, hinc quotidianæ à pituitâ, tertianæ à bile, à melancholia quartanę ortum ducunt; ſingulę quidem legitimę dum ſincerus putreſcit humor, cui ſi alius ſocietur, ſpuriam infert; breviores alię, ſi humoris à quo procreantur natura ferat, ut tardiores nonnullæ; ſi certo quodam ordine deſinunt & redeunt, typicę, ſin minùs, erraticæ perhibentur; ſimplices quę unicum focum agnoſcunt, ut pro illius numero duplices tripliceſque evadunt: at cæteras inter tertianę ut ſecuriores, ita & plerumque reliquis habentur breviores, nam ſi exquiſitæ fuerint, ſeptem ut plurimùm circuitibus terminentur, niſi morbum efficientis humoris copia, ejuſdem craſſities, & in penitiori corpore immerſi collectio obſiſtat quominùs expugnari poſſint. Verùm id potiſſimùm efficere conſuevit prava principis cujuſdam viſceris vel ſaltem alicui officio præpoſitæ partis diatheſis, ut intemperies præfervida, quę putrido miaſmate optimum quodque alimentum adurit aut corrumpit, febremque pervicacem ac diuturniorem reddit.

INTERMITTENTIBVS tertianis qui rectè mederi voluerit, duplicem ſibi ſcopum conſtituat neceſſe eſt: nam humorum excrementitiorum non modò coërcere putredinem & illius vacuare materiam, ſed & internorum temperare viſcerum incendium debet; utrumque commodè præſtabit phlebotomia & purgatio, illâ quidem diffuſam per univerſum corpus cauſam eam quę incendium fovet, minuente, hac verò à partibus ipſis in quibus ſeu focis ignis etiamnum viget materiam ſubducente, modò nullus in victus ratione error committatur: & quamvis magna ſit apud prudentem Medicum ad hujuſmodi febrium curationem vis præſidiorum ejuſcemodi, hanc tamen non deſunt qui ſpernant ac vituperent, quia rectum utendi modum ignorant; jactitent per inane licèt pulveres ſuos puriori Medicinæ tenebras facturi ciniflones, & ſingulares prædicent ſuorum remediorum vires: auſcultaverit qui volet imperitæ plebi dum aſſerit periaptis, illigatis nempe collo manibuſve amuletis ſtrangulatos morbos aut injectas febribus compedes; conſultiùs ſanè & ad ægrotantium utilitatem opportuniùs ſe geret, qui perſuaſum habebit fruſtrà vehementiora uſurpari præſidia, quoties præſto ſunt mitiora, neque ulli eſſe fidendum curationi quę ἀκείτως contingere ſolet; nam ſi tanta ſit febris contumacia, ut nullo laudatorum auxiliorum ſucceſſu, nonnullo ægrotantium diſpendio, nec ſine Medicorum opprobrio cœci febrium ignes diutiùs alantur, balneo ſtatim erit immergenda.

QVI in expugnandâ febrium contumaciâ balneo utitur, tutò, citò, & jucundè curat, non algido quidem ne cutis ſpiracula nimirùm occludat, non præcalido, ſulphureo, aut nitroſo, ne plus æquo laxatis meatibus in ſuam perniciem perenni difflatione, ut ſemper, tunc verò maximè ruenti calori nativo pateſaciat aditum vel humores aduret, ſed potabili ex aqua blando debet id calore tepeſcere; domeſticum fluviali præſtat, nam ſolis æſtus ad attemperationem aquæ aut parum efficax aut nimis inæqualis. Paratum hac arte balneum bene valentibus appetitionem ciborum imminutam reſtituit, ſitim extinguit, feſſa labore membra levat; in cauſariis verò dum tenui quo pollet vapore intima corporis pervadit, copioſam excrementitiorum humorum illuviem in alvum deturbat, & ad excluſionem aptiorem reddit, denſa præter modum ſolidaque emollit corpora, craſſa attenuat, rigida laxat, obſtructiones reſerat, acria lenit, aridas humectat partes, præfervidam viſcerum intemperiem domat, hinc nephriticis, iſchuria ab inflammatione laborantibus, colico dolore vexatis, volvulo correptis, ictero, pſora, aut vitiligine defœdatis, diuturnis denique febribus præſentaneum eſt certiſſimumque remedium. Cave tamen putes quocumque tertianæ intermittentis tempore ſalutiferum eſſe; initio quippe ubi ſumma viget humorum putreſcentium cruditas, ſolertis eſt naturæ miniſtri ab eo abſtinere, ut provecto morbo intermiſſionis tempore micantibus coctionis ſignis illud in uſum revocare.

Ergo intermittenti Tertianæ contumaci Balneum.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Ludovicus Morin.
M. Petrus Lombard.
M. Philippus Mathon, Præſes.

M. Robertus Patin, Profeſſor Regius.
M. Michaël de la Vigne.
M. Petrus Perreau.

M. Nicolaus Cappon.
M. Nicolaus Richard.
M. Petrus le Mercier, Pharmaciæ Profeſſor.

Proponebat Lutetiæ CLAVDIVS BIENDISANT, Aquenſis, A. R. S. H. M. DC. LXVII.